

שיעור חומש

על פרשת השבוע

משיעורי הגאון הגדול רבי חיים פיינשטיין שליט"א

ראש ישיבת עטרת שלמה

פרשת פנחס תשע"ח

ויהי אחרי המגפה ויאמר ה' אל משה וגו', שאו את ראש כל עדת בני ישראל וגו'. (כ"ז, א').

הנה יש הפסק פרשה באמצע הפסוק, וצריך לבאר למה הפסיק הפרשה באמצע הפסוק, ואם ראוי המקרא ליהלק, למה לא נתחלקו לשני פסוקים.

ונראה לבאר בזה, דהנה ברש"י כתב שתי טעמים למה נמנו, טעם אחד, משל לרועה, שנכנסו זאבים לתוך עדרו והרגו בהן, והוא מונה אותן, לידע מנין הנותרות, דבר אחר, שכשיצאו ממצרים ונמסרו למשה, נמסרו לו במנין, עכשיו שקרב למות ולהחזיר צאנו, מחזירם במנין. והנה לפי הטעם הראשון שהמנין הוא משום המגיפה, כמו הרועה המונה את צאנו, א"כ תחילת הפסוק דויהי אחרי המגיפה' הוא נתינת טעם להמשך הפסוק, לציווי על המנין, וא"כ הוא דבר אחד וענין אחד, וצריך ליכתב בפסוק אחד, אכן לפי הטעם השני, דמשום שנמסרו לו במנין, מחזירם במנין, אין זה שייך למגפה, וא"כ תחילת הפסוק אינו שייך להציווי על המנין.

וא"כ נמצא דמהד הוא הקדמה להמשך הפסוק, ומאידך הוא ענין בפ"ע. ולפי"ז יש לבאר דלכן הוא נכתב בפסוק אחד, ומ"מ הפסיק הפרשה באמצע. דמה שנכתב בפסוק אחד, הוא משום דלפי הטעם הראשון, הוא דבר אחד עם המנין, ומה שהפסיק בפרשה באמצע, הוא משום דלפי הטעם השני, המנין הוא ענין בפ"ע שאינו שייך למגפה.

והעברת את נחלת אביהן להן וגו', וכן אין לו והעברתם את נחלתו לבתו. (כ"ז, ז' ח').

ופירש רש"י (בפסוק ז'), והעברת, לשון עברה, ד"א, על שם שהבת מעברת נחלה משבט לשבט וכו', ככולן הוא אומר ונתתם, ובבת הוא אומר והעברתם.

ועוד יש לפרש בטעם השינוי, דככולן הוא אומר ונתתם, ובבת הוא אומר והעברתם, דשאני ירושת כל היורשים אחר הבן, מירושת הבת במקום שאין בן, דשאר יורשים, הרי קורבתם יותר רחוקה מהבן, אבל בבת קורבתה להאב היא כמו קורבת הבן, ורק דיש דין קדימה של בן על הבת, [מטעם דמקום אביו קאי, או מטעם אחר], אבל בקורבתם שוים הם הבן והבת.

אשר לפי זה יש לבאר, דבכל הירושות נתחדש ונאמר בזה נתינה חדשה, ולכן כתבה תורה ונתתם, וזוהו נתינה אחרת מהנתינה שהיה אצל הבן, אבל בבת, דירושתה במקום שאין בן, אינו מכח קורבה ושארות אחרת מהקורבה והשארות של הבן, א"כ אין זה נתינה חדשה, אלא רק העברת הירושה להבת, שהיא באותה קורבה של בן, לכן כתבה תורה והעברתם, שאין זה אלא העברה, ולא נתינה חדשה.

יפקוד ה' אלקי הרוחות לכל בשר איש על העדה. (כ"ז, ט"ז).

וכתב רש"י, אלקי הרוחות למה נאמר, אמר לפניו, רבש"ע גלוי וידוע לפניך דעתו של כל אחד ואחד, ואינן דומין זה לזה, מנה עליהם מנהיג שיהא סובל כל אחד ואחד לפי דעתו.

והנה להלן בפסוק י"ח כתוב, ויאמר ה' אל משה קח לך את יהושע בן נון איש אשר רוח בו וגו', וכתב רש"י, כאשר שאלת, שיוכל להלך כנגד רוחו של כל אחד ואחד. והיינו דבזה נאמר שנתקבלה תפלתו של משה.

והנה בתרגום מפרש, איש אשר רוח בו, גבר די רוח נבואה ביה'. וצריך ביאור, מה השייכות של נבואה, לענין בקשתו של משה רבנו שיהא איש על העדה שיודע להלך כנגד רוחו של כל אחד ואחד.

ויש לומר, דהנה בסוף תרי עשר בסוף נבואת מלאכי, שהוא סיום כל ספרי הנביאים, והוא סוף הנבואה בישראל [עד שתחזור בב"א], כתוב זכרו תורת משה עבדי אשר צויתי אותו בהורב על כל ישראל חוקים ומשפטים, ואיתא מהגר"א לבאר בזה, שבזמן שעמדו להם נביאים לישראל, היה הנביא אומר לכל אחד ואחד את עיקר עבודתו ותפקידו בעולם, ומה הוא תיקונו המיוחד לפי שורש נשמתו, ובזה היה מתחזק, אבל כשפסקה נבואה מישראל, אז אין מי שיהא מודיע להם לישראל, מהו עיקר עבודתו של כל אחד, ממילא צריך כל אחד ואחד, להתחזק בכל ענייני התורה והמצוות כולם, וממילא בכלל זה יעשה את עבודתו המיוחדת לו. ולפי"ז פירש הגר"א, שבסוף נבואת מלאכי שהוא הנביא האחרון, אמר להם מלאכי זכרו תורת משה עבדי, שמעכשיו כבר אין מי שיאמר לכל אחד עבודתו המיוחדת, ועל כן צריכים הם לזכור את כל תורת משה, ורק ע"י קיום כל התורה כולה, יגיע כל אחד לתיקונו שלו.

ולפי"ז יש לומר, דבקשת משה רבנו, איש שיודע להלך כנגד רוחו של אחד ואחד, כוללת גם שידע מהו עיקר עבודתו ותיקונו המיוחד לו לפי שורש נשמתו, ובזה נענה שיהושע הוא איש אשר רוח נבואה ביה, וממילא יוכל להעמיד כל אחד על תיקונו המיוחד לו.

יפקוד ה' אלקי הרוחות לכל בשר איש על העדה. (כ"ז, ט"ז).

וכתב רש"י, אמר [משה] הגיע שעה שאתבע צרכי, שירשו בני את גדולתי, א"ל הקב"ה, לא כך עלתה במחשבה לפני, כדאי הוא יהושע ליטול שכר שמושו, שלא מש מתוך האהל, והוה שאמר שלמה, נוצר תאנה יאכל פריה.

הנה נמשלה הנהגת יהושע שלא למוש מתוך האוהל, לנצירת התאנה, ונראה לבאר בזה, דהנה בנצירת התאנה יש ענין מיוחד, יותר מכל פירות, שלעולם צריך לשמור על התאנה, וזה עפ"י המבואר בגמ' בעירוובין דף נ"ד ע"ב, דתאנה כל זמן שאדם ממשמש בה, מוצא בה

תאנים, ופירש רש"י, שאינן מתבשלין בבת אחת, אלא היום מעט, ולמחר מעט, וכל שעה ראוי לאכול מהן, ומבואר דבנצירת התאנה יש ענין מיוחד, שכיון שאינה מתבשלת בבת אחת, אלא היום מעט ולמחר מעט, ובשביל לאסוף התאנים צריך לשמור עליה כל הזמן בלא הפסק, ותמיד להיות מוכן ומוזמן ללקט התאנים המוכנות מיד כדי שלא יפלו מהעץ ויפסדו, וכדאיתא בגמ' באלו מציאות, דתאנה עם נפילה נמאסת.

והנה איתא בגמ' בביצה דף כ"ד ע"ב, אמר רב, לעולם אל ימנע אדם עצמו מבית המדרש אפילו שעה אחת, דאנא ולוי הוינן קמיה דרבי, כי אמרה להא שמעתא באורתא, אמר, מותרין באכילה, בצפרא אמר, מותרין לקבל, אנא דהואי בי מדרשא, הדרי בי, לוי דלא הוה בי מדרשא, לא הדר ביה. הרי שבתורה יש ענין מיוחד ומסויים, שלא ימנע עצמו אפילו שעה אחת מבית המדרש, אלא בכל עת ובכל שעה לא להמיש מתוך האוהל, ואם מחסר שעה אחת, הרי מפסיד בזה, וכמו שהביא רב, דלוי דלא היה בבית המדרש שעה אחת, לא הדר ביה. ולפי זה יש לומר הביאור במה שנמשלה הנהגת יהושע שלא ימיש מתוך האוהל, לנצירת התאנה, דכמו דבנצירת התאנה, מחמת דרך בישולה שהיא מתבשלת היום מעט ולמחר מעט, לכן מיוחדת היא בנצירתה, שתמיד צריך לשומרה, ואם שעה אחת אינו נוצרה, היא נפסדת, ולא יאכל את פריה, כמו כן הוא בתורה, דאם מונע עצמו שעה אחת מבית המדרש, הרי הוא מפסיד בזה את אותם החידושים וההלכות שמתחדשים באותה שעה שמונע עצמו ולא היה בבית המדרש.

וזהו שאמרו חז"ל, דיהושע שלא מש מתוך האוהל, הוא נהג בבית המדרש, כמנהג נוצרי התאנה, שכמו שהם שומרים על התאנה תמיד, ובכך אינם מפסידים שום תאנה, כמו"כ יהושע שלא מש מתוך האוהל, לא הפסיד שום דבר הלכה, וכל התורה מסורה בידו, ורק על ידי כך שלא מש מתוך האוהל, לא הפסיד, אבל מי שמונע עצמו שעה אחת מבית המדרש, הרי הוא מפסיד.

וליהדיא מבואר כן בדברי הגמ' בתמורה דף ט"ז ע"א, בשעה שנפטר משה רבינו, א"ל ליהושע, שאל ממני כל הספקות שיש לך, א"ל, רבי, כלום הנחתוך שעה אחת והלכתי למקום אחר, לא כך כתבת בי, ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל. ומבואר דבכך שלא מש מתוך האוהל ולא הניח את משה רבנו שעה אחת, לא היה לו שום ספיקות, וכל התורה הייתה מסורה בידו, הרי הענין שיהושע לא מש מתוך האהל, הוא בשביל זה שלא יהא מפסיד שום דבר הלכה בהעדרו, וזהו שיהושע היה נוצר התאנה, ולכן רק הוא יכול לאכול פריה.

ביום השבת שני כבשים בני שנה וגו'. (כ"ט, ט').

בדעת זקנים הביא ממדרש שוחר טוב על מה שאומרים בתפילת מוסף דשבת, 'להקריב בה קרבן מוסף שבת כראוי, לכאר מהו 'כראוי'. ויש לומר בזה, עפי"ד הגמ' במנחות דף ע"ב ע"א, אמר רבי שמעון בא וראה כמה חביבה מצוה בשעתה, שהרי הקטר חלבים ואברים כשרים כל הלילה, ולא היה ממתין להן עד שתחשך, ופירש רש"י, אלמא דחינן שבת, משום חביבה מצוה בשעתה. ומבואר, דאע"ג שאפשר להקטיר במוצאי שבת, מ"מ משום מצוה בשעתה מקטירין בשבת.

ויש לומר, דזהו הביאור שיהא קרבן מוסף שבת קרב כראוי, היינו דגם ההקטרה תיעשה בשעתה, ולא ימתינו עם ההקטרה עד למוצאי שבת, שאף שהקרבן כשר, גם בהקטרה במוצאי שבת, מ"מ המעלה של הקרבה 'בשעתה', אין זה חביבות בעלמא, אלא מעלה בגוף ההקרבה, ולכן בהקרבה בשבת הוה זה הקרבה כראוי.

זאת עולת חודש בחדשו וגו'. ושעיר עזים אחד לחטאת לה' וגו'. (כ"ה, י"ד - ט"ז).

צריך ביאור למה כתוב זאת עולת חודש בחדשו, רק על עולת ראש חודש, ולא נאמר גם על חטאת דראש חודש, שיהא זה חטאת חודש בחדשו, ולמה הבדיל בזה בין העולה לחטאת.

ונראה לכאר בזה, דהנה במשנה בריש שבועות תנן, דחטאת ראש חודש בא לכפר על טומאת מקדש וקדשיו. והנה לעתיד לבא הרי לא יהא טומאת מקדש וקדשיו, ועיין בתוס' זבחים דף מה ע"א, דבהלכה של איסור, לא שייך לפסוק הלכתא למשיחא, ובגליון שם הביאו מתוספות ישנים הטעם דאז יהיו כולם צדיקים.

ונמצא דלעתיד לבא, לא תבא החטאת לכפר על טומאת מקדש וקדשיו, ושאינו החטאת דלעתיד לבא, מהחטאת שבאה עד אז, דהשתא החטאת באה לכפר על טומאת מקדש וקדשיו, מה שלא יהיה כן לעתיד לבא.

והנה בתפלת מוסף דראש חודש אומרים, 'מזבח חודש בציון תכין, ועולת ר"ח נעלה עליו, ושעירי עזים נעשה ברצון, וצריך ביאור למה רק בחטאת הוא מזכיר שיהיה נעשה ברצון. ולפי המבואר יש לפרש, דבאותו מזבח חודש דלעתיד לבא, לא תבא החטאת לכפר על טומאת מקדש וקדשיו, וממילא היא באה לרצון כעולה, וזהו ביאור מה שהזכיר במיוחד בחטאת, שהיא תבא לרצון, ולא לכפרה.

אשר לפי זה יש לומר, דלכן הכתוב אומר 'זאת עולת חודש בחדשו', רק על העולה, ולא על החטאת, דבעולה אין שום חילוקים, ולעולם היא באה באותו אופן ובאותה תורה, אבל בחטאת, יש חילוק, דלא לעולם היא באה לכפר על טומאת מקדש וקדשיו, על כן לא אמר הכתוב שחטאת זו תהיה מידי חודש בחדשו.

השיעור מוקדש לרפואת
הבחור חיים יהודה בן לאה בתושח"י

הדברים נערכו מתוך שיעור הנמסר בעש"ק
בישיבת "עמרת שלמה - קרית הישיבה"
את השיעור במלואו ניתן לשמוע בקול הלשון
03-6171001-1-1-1-5-5-1 (מס' חדש)